

Nro. 10.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Kedden Februarius 2-dik napján 1813-dik
esztendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' hadi theátrumról.

Januárius 23-dikán ilyen levél jött ki a' Berlint
Újságban: —,

„Pomerániából Jan. 15-dikén: Valami
5 vagy 6 ezer emberekből álló Orosz sereg *El-
bingbe* Jan. 12-dikén leg jobb rendel bément.
A' főbb Orosz ármáda az alatt *Marienwerder-
nek* fordúlt, a' hol a' Fr. Generális *Grand-
jean* osztálya volt őrizeten, de a' melly az Oro-
szok' közeledésekor azt oda hagyta. A' hídsze-
dező sántz felvetetett. Gróf *Woronzow's* Ober-
ster *Czernitschew* már most *Marienwerder*ből a'
Vistula bal partja felől lévő vidéken, szélesen ki-
terjedő recognoscirozást tettek két Kozák Osztá-
nyok által, az elsőbb közzülök *Konitzen* és *Ham-*

mersteinen által egész Pomerániáig; a' másik pedig Brombergen és Filchenen által bé egész a' Brandenburgi határokra az úgy nevezett Neumarkra: de semmi Frantzia sereggel nem találkoztak, minthogy Gen. Grandjean a' Dantzkai vidékekre, a' Frantzia fő hadi szállás pedig a' testőrző sereggel és a' tizedik ármárával Brombergen által Posenbe vették vala már útjokat. Gen. Grandjean, minthogy a' békagyva lévő Vistulán már most több Orosz csapatok által jöttek vala, 's az ő útját különben elvághatták volna, verekedve vonta vissza magát Dantzkához. Dirschau és Dantzka között Rosenbergnél heves összecsapás történt, mint mondják, a' Frantziák vesztésével. Dantzkát megszállották az Oroszok."

Úgyantsak a' Berlini újságban sok Frantzia Generálisok nevezetnek meg, a' kik ezen napokban oda megérkeztek, ú. m: Az Elchingeni és Tarentumi Hertzegek (M. Ney és Macdonald); Pajol, DeFrance, Monnet, Bouvier, Chouard, Benard, Poultier, Dunier, Faure, Corbineau, Russel, Grouchy, Marschal, Legrand, Deschamps, d' Aumont, Beseaux, De Jean, Excellmans, Duali, Jesse, Castes, Laborgue, és több mások.

A' Király elment *Berlinből Breslauba*, a' melyről ilyen hirdetés jött ki Jan. 23-dikán a' Berlini újságban: —,

„Ő Felsége a' Király meghatározta, hogy lakhelyét egy ideig Breslauba tegye által. 's Berlinben a' maga távolléte alatt egy Országoló Commissiót hagyjon hátra, melynek tagjaivá ezek nevezettek kegyelmesen: Gróf Goltz, Tit-

kos Státusminister; *Kircheesen*, Titkos Státus- és Justiczminister; Gróf *Lottum* Generálmájor és Titkos Státustanátsos; *Schuckmann* Titkos Státustanátsos; *Bülow* Titkos Státustanátsos. —

„Ezen Commissiónak hatalom adatott arra, hogy azon esetekben, midőn hirtelen való határozás kívántatik, vagy pedig midőn ő Felsége a' maga távolléte miatt nem tehet határozást, az ő Felsége nevében végezessen; ezt a' végzést minden katona és polgári előljárók köteleztetnek követni; különösen köteleztetik ezen Commissió a' Frantzia Császári katona tiszti karokkal fenntartani azt a' barátságos egyetértést, a' melly eddig az ő Felsége nagy meglegedésére a' Castiglioni Hertzeg (Marschal *Augereau*) igazságos és megelőző magaviselete, 's az ő általa fenntartatott fenyték által, megőriztetett. Minden tiszti karok tartoznak ezen Commissiónak tudósítást tenni azon tárgyak felől, melyekről ez, ő tőlök útasítást kíván. —

„Megiati ő K. Felsége minden hűséges alattvalóit, kiváltképpen pedig a' fő lakó városnak Berlinnek jó polgárjait, hogy minden tekintetben úgy viseljék magokat a' Fr. Császári katonaság eránt, mint szövetségeseikkel és a' Napoleon Császárral való barátságos egyesség kívánja, kinek követje ő Felségét Breslauba elkíséri. Ő Felsége minden szükséges parantsolatokat eleibe adott a' fő tisztviselői karoknak; réám pedig, a' ki útánna fogok ő Felségének Breslauba menni, azt bízta, hogy ezen rendelkezéseket ezennel telyesíttessem, 's adjam tudokra mindeneknek. —
Költ Berlinben Jan. 22-dikén, 1813. —,

„*Hardenberg*, Státus - Cancellarius.

444
Ügyantsak a' Berliini újságban a' feljebb írt
napon jött-ki Német és Frantzia nyelven a' kö-
vetkező —,

„Napi Parantsolat.

„Ő Exc.ja a' 11-dik szakaszármáda' vezére
úgy tudósítottott, bogy sok másod rangú kato-
natisztek, adminisztrátorok, és egyéb tisztvisel-
ők, a' kik a' nagy ármadához tartoznak, tsap-
atjaikat, vagy pedig a' fő hadi szállást, a' nél-
kül, hogy arra engedelmek lett volna, oda hagy-
van, ide érkeztek. —

„Ő Exc.ja tehát parantsolja, hogy mind
ezek a' személyek Berlin városát hagyják ide, 's
menjenek oda, a' hova a' Komendáns Generális
meg fogja határozni: külömben mind azok, a'
kik ezen parantsolatnak 24 órák alatt eleget nem
tesznek, a' belső bátorságra ügyelő katonaság
által elfogattatnak, 's neveik a' Hadiminister úr
ő Exc.ájának megíratatnak. Tsak a' 11-dik ár-
madához tartozó személyeknek és a' lovasság'
tartalékjainak kell itt szálláson lenni: egy éjjel
pedig tsak azok hálhatnak meg, a' kik az ármá-
dához mennek, vagy onnét jó úti levéllel jönnek
vissza felé. —

„Megparantsolatik a' vendégfogadósoknak,
hogy az ezen rendelkezésben meghatározott tiszt-
eket még fizetésért is bé ne vegyék magokhoz, ha
tsak a' Kommandirozó Generálistól azon napi
engedelemírást nem mutatnak elő, melyben meg-
leszen határozva, hogy meddig maradhatnak
itt. Mind azok a' vendégfogadósok, a' kik ezen
rendelettel ellenkezőleg tselekesznek, vagy pe-
dig az olyan tisztet, a' ki a' neki engedtetett
időnek eltelése után tovább menni nem akarnak,

a' Komendánsnál bé nem jelentik, nagy summa pénzel fognak a' politziai igazgatósziek által meg büntettetni. Hasonló büntetést fog minden lakos szenvedni, a' ki ilyen katona személyt befogad magához. —,

„*Castiglionei* Hertzeg Marschal
Augereau.”

Jan. 22-dikén már megérkeztek volt Berlinből Breslauba sok nagy vendégek, kik között a' Mecklenburg - Streitzi Károly Princz Prusssziai Oberster és Brigadéros, és Prusssziai *Augustus* Kir. Princz neveztetnek - meg.

A' Berlini újság adta - ki a' következő hirtetést is: —,

„Tudtára adatik a' közönségnek, hogy az útzakon való közönséges öszszegyülekezés és tunya álladozás még a' különbben ártalom nélkül való történetek' alkalmatosságával 's ha tsu pa újságlátásnak kívánságából történik is, te lyességgel meg nem engedetik, de sőt inkább, mint a' közönséges rendel ellenkező dolog, és a' melly lármákra és bűnös tselekedetekre adha, alkalmatosságot, egyátallyában tilalmaztatik. Tehát mindenek köteleztetnek az első kiáltás után a' törvényekben meghatározottatva lévő büntetés alatt, leg kissebb ellenkezés nélkül, dolgokra tovább menni. Kiváltképpen való modon meghí vattatnak pedig a' szülők, gondviselők, urasá gok, és mesteremberek, hogy hozzájoktartozói kat ezen rendelésnek megtartására, azokért va ló felelet alatt, szorítsák réá, 's ily módon a' tsendességnek fenn - tartatásában legyenek kész

séggel való munkás eszközök. Költ Berlinben
Jan. 20-dikán, 1813. —

„*Le Coq*, Politzia Elölülő.
Orosz Birodalom.

Petersburg. — Dec. 6-dikán nagy pom-
pával való innep tartatván a' Cs. Udvarnát, an-
nak végződése után a' Gróf Wittgensteintól, és
a' Persiai határokról érkezett tudósításokat fel-
olvasta a' hadi Ministérium Igazgatója Gen. Her-
tzeg Gotschakow. Azután *Te Deum* laudamus
énekeltetett, a' melly alatt nagy ágyúzás volt.
Gr. Wittgensteint 50,000 Rublakkal, a' Persia el-
len tsatázó serag' vezérét Ritschtschewet a' New-
sky Sándor Rendjének Ritteri czímerével ajándé-
kozta - meg a' Császár. Estve az egész város
meg volt világosítva.

Orosz Balletinek.

Ezek még mind régi, múlt Decemberi törté-
neteket illetnek. Summásan ezek fordúlnak
bennek elő: —

Generál - Lieutenant *Golonitschow* *Ku-
tusow* Dec. 10-dikén írta Gróf Wittgensteinhoz,
hogy ő a' Gen. *Wrede* vezérlése alatt lévő Ba-
varus sereget úzóbe vévén 126 Stabalis és egyéb
tisztet, és 2024 közembert fogott-el. Ezen utolsók
között egy egész Batalion, minekutánna magát
egészszen körülvétettetve lenni szemlélte volna,
leg kissebb ellentállás nélkül letette a' fegyvert.
A' holmit, mellyet az ellenség requisitzió által
össze gyűjtött vala, elvévén tőlle a' nevezett
Gen. Lieutenánt, azt részszerént az alattá lévő se-
regeknek osztotta - ki, rész szerént olyan gond-
viselés alá helyezettte, hogy az ellenségnek sem-
mi élleme nem maradott. —

Aztán arról emlékezik Gróf Wittgenstein, hogy Kowno felé kergettetvén élőljáró tsapatjai által az ellenséget, ennek alkalmatosságával is sokat elfogott közzüle.

Generális Borosdin írja, hogy ő a' felkelt Lengyelok' Swentziániban lévő három Batalion-jaiknak elfogására küldötte - el Gen. Gerngrost, maga pedig a' vezérlése alatt lévő sereg' több részével annak megkémlelésére ment - el, hogy a' Er. Marschal miben foglalatoskodik.

December' 11-dikén e'képpen írt Hertzeg *Kutusow - Smolenski* a' Császárhoz: —,

„Tegnap kevés ellentállás után kénytelenítette az ellenség *Wilnát* elhagyni, melyet a' Felséged' seregei az Admirális Tschitschagow vezérlése alatt elfoglaltak. Az itt összehalmazott magazinmoknak semmivé való tehetésekre nem vala ideje az ellenségnek; ezenkívül ágyút is sokat vesztett el. Ő, mint eddig úgy ezután is kergettetni fog az Admirális Tschitschagow ármádája által. En még 20 mértföld távolságja vagyok Wilnához. Megérkezésemmel szerentsém fog lenni haladék nélkül tudósítani Felségedet. —

Ugyan ezen Orosz hivatal szerént való tudósítások között találtatik Generális Paoluzzi-nek is egy levele a' Császárhoz *Rigából*, a' melly December 12-dikén költ, 's csak ennyi nevezetes környülállás fordul benne elő, hogy még ekkor semmit észre nem lehetett venni abból, hogy Marschal Macdonald nem soká vissza fog indulni Tilsit felé. Gen. Paoluzzi 25 vagy 30 ezer emberre tette ezen levelében a' M. Macdonald' erejét.

Warschauer Hertzegség.

A' Lengyel Királysági Közönséges Szövetségől az ármádához: —

„Hérosok! vissza érkeztök hazátoknak azon részébe, a' hova ennyi iparkodásnak ennyi szükség-szenvedésnek megjutalmaztatásául, mocsok nélkül való megtiszteltetést és betsültetést hoztok vissza nemzetünk' nagy újjászülőjétől, a' ti hazafi társaitokhoz. E' szerént a' mi őseinknek legbetsesebb nyereségeket hozzatok vissza: mivelhogy, ha szintén lehetetlen vala is ez úttal a' mi áldozattételeinknek egyedül való céljokat elérni, tsakugyan illendő volt az a' Lengyelékhez, hogy ilyen ditsősséges iparkodások által mutassák meg, hogy méltók légyenek ezen célznak elérésére. —

„A' ti megrettenthetetlen bátorságtok előre feltétette véllünk azon keserves kárvallásokat, mellyeket a' haza azon nagy számú vitézeknek halálok által szenvedett, a' kiket sirat. Midőn erre a' ditsősséges pályafutásra való indulástokkor azt az entuziaszmust szemléltük, a' melly minden tselekedeteitekben tündöklött, azok az örömkönnyek, mellyek szeméinkből hullottak, előre való jelenségeik voltak azoknak, mellyekkel ma a' ti ditsősséges koronáitokat nedvesítjük. —

„Ti, kik soha meg nem győztetek; hanem a' kik sly gyakran győzedelmeskedtetek; a' kik az özszeesküdt éltető állatok' sivatagságát szenvedtetek: kedves vendégek lesztek. Mi titeket, haza' kedves gyermekei, mint a' nemzet' legkedvesebb részét, mint védelmezőinket, úgy köszöntünk; kedves vendégek lesztek. Jertek meg

illetődött atyáitok és anyáitok karjaitok közzé, kigyógyúlni ditsőséges sebeitekből, 's helyre állítani a' sok fáradság miatt elfogyott erőteket. Ti a' mi gyámolaink valátok: hazafi társaink, kik mostan fegyverbe öltözködnek, védelmezni fognak benneteket gyógyúlastok alatt: vagy onunk' hátra lévő része pedig, mellyet mi önként feláldozunk a' hazának, nem soká új pályafutásra való utat nyit annak a' buzgóságnak, a' mellytől lelkesítettetek. Ti véres ütközeteket, hallatlan nehézségeket, 's irtóztató kárvallásokat beszéltek nekünk elő, mellyekre nézve okotok van panaszkodni: de mihelyest azt meggondoljátok, hogy az a' mit szenvedtetek, mi légyen a' hazához képpest, azonnal felfogtok gyuladni arra, hogy magatokat ismét kitegyétek a' veszedelmeknek. —

Nem szükség azon iparkodnunk, hogy állhatatosságot leheljünk belétek, mivelhogy ti ennek 20 esztendő alatt hallatlan példáját mutattátok a' világ előtt. Ez egy oly viaskodás, melly már 20 esztendőől fogva tart. Húsz esztendeje, hogy véretekkel áldoztok Lengyel országért. Ti ezért a' messze lévő szigeteket véretekkel áztattátok. A' ti Generálisaitok kardjaik hegye által metzették-bé a' *Cairói* kemény gránit kősziklákba a' Lengyel nevet, abban az idő szakaszban, midőn ugyan azon nevet nem volt szabad csak ki is mondani önnön hazátokban. Ti Lengyel országért a' Tágus és Ebro vizeknek partjaira szúrtátok - fel ditsőséges zászlóitokat. Lengyel ország az, a' mellyért a' jégtől borított 's vérrel öntözött mezőket befutkostátok:

ezért fogtok is verekedni mind addig, míg az ellenség meg nem esmérí ügyünknek igazságos voltát, mellyet a' világon seuki kétségbe nem hozhat. —

„Midőn a' barátságos Francia birodalom néktek, mint név és haza nélkül való 's rémenség és kétségbeesés között hánykodó számkivettetteknek menedekhelyül szolgált, remélhetétek-e, hogy a' világ' hárósa, minekutanna elébb az idegen és tavul lévő országokban győzedelmekre vitt benneteket, még a' ti hazátokban őseitek zászlóik alatt össze seregeit titeket? Ti ezt az időszakot álhatatossággal bévártátok. Ti az ő kezéből vettétek ezen Sasokat, ezen czimereket, a' mellyeket ily nagy vitézséggel meg tudtatok oltalmazni. Ő az, a' ki néktek a' ti létéleteket, Királyotokat, és törvényeiteket adta. Ő az, a' ki azt tselekedte, hogy ez a' karó' elit markában tartó gavallér (Lithwania czimere) a' ti zászlótokon fényeskedhessék. A' Lithwaniai derék regementek, osztozó társaitok a' fáradságban, ditsőségben, és rémenségben. Ezek a' határ nélkül való áldozattételek 's az az álhatatosság az, mellyektől várhatjátok annak bé helyesedését, a' mit néktek a' végzés határozott. —

(A' többi következik).

Leg újabb újságok.

Dresddől így írnak Jan. 22-dikán: —

„Itt ma ilyen *Bulletint* hirdettek, ki: A' *Warschauból* Jan. 18-dikán indúlt tudósítások szerint, a' tájon, a' Vistulán túl még ekkor is úgy állottak a' szövetséges seregek, mint annak előtte. Az Austriai seregek megtartották fekvésüket.

a' Narew és Bug között Rezanig és Brockig. A' Szakszoniai seregek' előálló tsapatját a' Gen. Gablenz vezérlése alatt, Jan. 11-dikén 4 Kozák és 2 Dregonyos Regementek kevés gyalogsággal együtt megtámadták, de, ámbár a' miéink csak 300 lovasokkal, 3 ágyúkkal, és 3 gyalog osztályokkal mehettek ellensék, tsakugyan visszavezették bajonétjaink' segedelme által. Sokat vesztett az ellenség; a' Szakszok vesztese pedig csak 1 elesett, 3 megsebesedett, és 5 elfogatott emberekre telt. —

„Az Eckmühl-i Hertzeg még Thornban állott jó erővel; Dantzkat számos örző sereg védelte; a' Vice Király' fő hadi szállása még Posenben volt, az e' közt és Warschau közt való közösülést pedig Gen. Wrede tartotta-fenn a' Bavarus sereggel, a' melly Gnesenben feküdt. A' Warschauiak nagy buzgósággal és foganattal folytatták a' felkelés' készüléteit. —

„Warschauból epen most vevők ezen tudósítást, a' melly Jan. 24-dikén indult onnét: —

„Városunkban mind ez ideig fenn állott a' tseudeesség, hanem éppen most az ese értésünkre, hogy az orosz nagy armáda, tizennégy napi nyugodalomtartás után megindult légyen négy szakasz armádákkal erre felé, a' mellyek Millarodovits, Lanskoj, Doktorow és Winzingerode nevű Generálisok által vezéreltetnek. A' Hertzeg Schiwartzenberg segedének fő hadi szállása ugyan még mind ez ideig Pultuskban volt, de már most minden órán a' Vistula bal partjára fog általtétettetni. A' Gen. Reynier hadi szállása még itt Warschauban van.

B é t s.

Ő Cs. K. Felsége kegyelmésen méltóztatott a' következő katonai tiszt urakat Kabinétomlás által előbb mozditani; —

Riesch Dragonyos Regimentjébéli Oberster
Scheithor Generálissá —

Obersalientenántók: Gróf *Latour a'* Gene-
rálstábtól, és *Weyder a'* hetedik Vadász Bata-
liontól, Obersterekké. —

Májorok *Wangen;* a' Riesch Bragonyosai-
tól; *Lort a'* Generálstábtól; továbbá *Paar* és
Nialla, Oberstlieutenántokká, 's a' két utol-
sók egyszersmiad Generáladjutánsokká —

Kapitányok: *Paulinia'* Császár Huszárok-
tól, *Waldstetten a'* Generálstábtól; továb-
bá Gróf *Woyna* és *Böhm*, Májorokká; a'
két utolsók egyszersmiad Szárnyadjutánsokká —

Fő Hadnagyok: Gróf *Castiglione a'*
Riesch Dragonyosoktól, és Gróf *Clama'* Schwar-
tzenberg Ulánusainál, Kapitányokká —

Végezetre Alhadnagy Gróf *Voyna* ugyan-
ezen Regimentnél, Fő hadnagygyá, nevezettek,

Tudósítás.

a' Földes Uraságokhoz és Aszszonyságokhoz.

Lakik itten Bétsben egy leg jobb korbeli
nagy Gazdaságok' 's Uradalmak' igazgatásában
forgott derék ember, a' ki most is nagy és hasz-
nos dolgokban foglalatoskodik, de itt való fog-
lalatosságai minden órán végre hajtatinak. —
Ennek a' nagy tapasztalású próbált Mezei Gar-
dának szándéka volna, vagy a' Dunán innen va-
ló, vagy a' Tiszamellyéki két kerület között lakár-
mellyikben Uradalombéli hivatalba állani. Tót
nyelven kívül, minden szükséges nyelveken be-
széll, magyarul is úgy tud, mint a' szüetett
Magyar; tudományára, gazdaságbeli tapasztalá-
sára, erköltsi maga iseletére, igazgatói tehe-
tségére nézve nem lehet ellene semmi kifogás.
Alkalmatos egész Familiák', özvegyek' vagy ár-
vák' gazdaságait leg jobb virágzó állapotban tar-
tani, 's a' legzavarosabb gazdaságot is jó rend-
be szedni. — A' kinek szüksége volna reá: tes-
sék szándékát levele által Tek. *Vitéz József*
Udvari Agens Úrhoz igazítani.

P. D.